

Examen VMBO-KB

2015

tijdvak 2
dinsdag 16 juni
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE KB

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 22 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfoopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 48 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

4p 1 **Zoekend lezen**

Lees eerst de vragen en zoek vervolgens de antwoorden op in de tekst.

- 1 Hoeveel soorten pasta zijn er getest?
- 2 Waardoor bevat volkorenpasta ruim twee keer zoveel vezels als witte spaghetti?
- 3 Bevat volkorenpasta meer of minder vezels dan zilvervliesrijst en aardappels?
- 4 Welke smaak is niet geliefd bij het smaakpanel?
- 5 Het testoordeel bestaat uit een aantal onderdelen. Voor hoeveel procent telt 'Vezels' mee?
- 6 In de tekst lees je dat je vaak teveel spaghetti kookt. Welke reden wordt daarvoor gegeven?
- 7 Voor welk merk spaghetti betaal je het minst per portie?
- 8 Welke twee merken spaghetti scoren 'redelijk' op het testoordeel 'Etiket'?
- 9 Bij welke supermarkt kun je het merk 'Pastella' kopen?
- 10 Welk merk en type spaghetti scoort 'goed' op de testoordelen 'Smaak' en 'Vezels'?

Tekst 2

8p 2 **Samenvattingsopdracht**

Vat de tekst *Drie, twee, één... groen!* samen in maximaal 260 woorden. Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende punten:

- 1 het probleem in Amsterdam;
- 2 vier oorzaken van het probleem in Amsterdam;
- 3 het gevolg van het probleem in Amsterdam;
- 4 twee zaken die de gemeente onderneemt om het probleem aan te pakken;
- 5 waar de Fietzersbond voor pleit;
- 6 twee taken van de Fietzersbond die gericht zijn op de gemeenteraad;
- 7 twee positieve neveneffecten van aandacht voor fietsen.

Maak er een samenhangend geheel van. Gebruik geen telegramstijl. Noem niet onnodig voorbeelden. Tel de woorden en zet het aantal onder de samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3

- 1p 3 Op welke manier maakt de afbeelding duidelijk dat de baan postbezorger een parttime baan is?
- A Je kunt de afbeelding omdraaien.
  - B Je kunt muziek maken tijdens het werken.
  - C Je mag alleen solliciteren als je muzikant bent.
  - D Je mag tijdens het werk naast je uniform ook andere kleding dragen.
- 1p 4 De afbeelding maakt de advertentie vooral
- A afstandelijker.
  - B serieuzer.
  - C speelser.
  - D zakelijker.

Tekst 4

- 1p 5 Hoe wordt het onderwerp van de tekst in de eerste alinea ingeleid? door een
- A aantal voorbeelden
  - B korte samenvatting van de tekst
  - C opbouw van de tekst te geven
  - D pakkend detail uit het onderwerp
- 1p 6 Wat is voor jongeren de belangrijkste reden om een bijbaan te nemen?
- 1p 7 Tussen werk en school zit een spanningsveld.
→ Op welke manier houdt de hogeschool waar Mariejo Stassen werkt daar rekening mee? Gebruik in je antwoord de informatie uit alinea 6.
- 1p 8 In de alinea's 2 en 3 lees je een aantal voorbeelden van zaken waar jongeren hun geld aan uitgeven.
→ Citeer de zin uit alinea 3 die aangeeft waarom jongeren daaraan geld uitgeven.
- 1p 9 In alinea 4 lees je over een aantal verschillen tussen werk en school.
→ Wat zijn de drie verschillen tussen school en werk?

- 2p **10** In de tekst lees je dat bijbaantjes je kunnen helpen bij keuzes voor de toekomst.
 → Vul in de uitwerkbijlage de juiste naam of namen in (Alwin en Roald).
 Gebruik voor je antwoord de informatie uit de alinea's 7 en 8.

bijbaan in horeca	
tijdelijke carrière in horeca	
op tijd komen	
in toekomst niet meer werken in horeca	
in toekomst nog wel werkzaam in horeca	
studie sociaal pedagogische hulpverlening	

- 1p **11** In alinea 6 staat het volgende deel van een zin: “wij opleiders mogen de frictie tussen de hoge eisen die de overheid stelt en de hoge lasten die de student draagt, oplossen.” (regels 96-100)
 In dit citaat is sprake van een
A conclusie.
B tegenstelling.
C voorbeeld.
D voorwaarde.
- 1p **12** Welk kopje past het beste bij alinea 6?
A Belang bijbaan
B Een dag vrij
C Eisen overheid
D Frictie werk en school
- 1p **13** Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte van de tekst weer?
A Bijbaantjes compenseren het gebrek aan ouderlijke steun.
B Geld verdienen is de belangrijkste reden voor jongeren om een bijbaan te nemen.
C Jongeren ervaren een baantje niet als een keuze, maar als een must.
D Werken naast school levert jongeren geld en waardevolle levenslessen op.

Tekst 5

- 1p 14 Hoe wordt het onderwerp van de tekst in alinea 1 ingeleid?
In alinea 1
A worden enkele opvallende uitspraken gedaan.
B wordt de opbouw van de tekst geschetst.
C wordt een conclusie vooraf getrokken.
D wordt een samenvatting vooraf gegeven.
- 1p 15 In alinea 2 vertelt Aldert Vrij over onderzoek naar technieken om een leugenaar te herkennen.
Waarom herken je een leugenaar?
Je kunt een leugenaar vooral herkennen als je let op
A details.
B lichaamstaal.
C non-verbale kenmerken.
D taalgebruik.
- 1p 16 Wat is het verband tussen alinea 3 en alinea 4?
A Alinea 4 is een conclusie bij alinea 3.
B Alinea 4 is het bewijs van het gestelde in alinea 3.
C Alinea 4 spreekt het gestelde in alinea 3 tegen.
D Alinea 4 zwakt het gestelde in alinea 3 af.
- 1p 17 In alinea 6 wordt zowel gesproken over leugendetectie als geheugendetectie.
→ Leg in eigen woorden uit wat het verschil is tussen beide.
Gebruik voor je antwoord maximaal 30 woorden.
- 1p 18 In alinea 7 wordt gesproken over de sjoemelmargetheorie.
→ Leg deze theorie in eigen woorden uit.
Gebruik voor je antwoord maximaal 20 woorden.
- 1p 19 Op welke manier sluiten de alinea's 9 en 10 aan op alinea 8?
De alinea's 9 en 10
A geven een bevestiging van alinea 8.
B geven nieuwe voorbeelden bij alinea 8.
C zijn een verklaring van alinea 8.
D zijn een vervolg op alinea 8.
- 1p 20 In dit artikel geeft de schrijver vooral feiten weer naar aanleiding van onderzoeken door deskundigen. Soms geeft hij ook zijn eigen mening.
→ Citeer de zin uit alinea 9 waaruit de eigen mening van de schrijver blijkt.

- 1p **21** In alinea 10 wordt gesproken over een mooie taak voor het onderwijs. Waaruit bestaat die taak volgens Aldert Vrij?
- A de aandacht richten op voorkomen van oneerlijkheid
  - B oneerlijke mensen eerlijk maken
  - C strenger controleren op oneerlijkheid
  - D zorgen dat oneerlijke mensen leren van eerlijke mensen
- 1p **22** Hoe kun je de inhoud van de laatste alinea het beste weergeven? De laatste alinea bevat een
- A conclusie en advies.
  - B conclusie en tegenstelling.
  - C samenvatting en advies.
  - D verklaring en voorbeeld.
- 2p **23** Aldert Vrij heeft onderzoek gedaan naar technieken om een leugenaar te herkennen.
- Geef in de uitwerkbijlage met een kruisje aan of de volgende uitspraken waar of niet waar zijn.
- Gebruik de informatie van het onderzoek van Aldert Vrij uit alinea 2.

	waar	niet waar
Uit de manier waarop iemand beweegt, kun je beter opmaken dat iemand liegt dan uit de manier waarop hij praat.		
Mensen herkennen een leugenaar beter als ze naar hem luisteren.		
Wegkijken en onrustig friemelen zijn kenmerken van liegen.		
Een leugenaar gebruikt vaak het woordje 'ik'.		
Een leugenaar vertelt uitgebreid.		
Non-verbale kenmerken hangen minder samen met liegen dan verbale kenmerken.		

Schrijfofdracht

Je zit in de vierde klas van het vmbo en je moet dit jaar voor het vak Nederlands een interview afnemen. In de les Nederlands geef je een presentatie over je interview. Je hebt het artikel 'De gelegenheid maakt de leugenaar' gelezen. Dat heeft je nieuwsgierig gemaakt over liegen. Je bent van plan om dit onderwerp te kiezen voor je presentatie.

Aldert Vrij heeft onderzoek gedaan naar technieken om een leugenaar te herkennen. Je zou hem graag willen interviewen en je bent van plan om hem te benaderen. Hij kan je vast meer vertellen over de motieven waarom mensen liegen. In het artikel heb je gelezen dat hij vindt dat je je vooral moet concentreren op het voorkomen van leugens en oneerlijkheid. Hij ziet hiervoor een mooie taak weggelegd voor het onderwijs. Je bent nieuwsgierig naar de precieze rol die het onderwijs kan spelen om het vertellen van leugens te voorkomen. Dat wil je tijdens het interview centraal stellen.

Je besluit hem een brief te schrijven. In de brief stel je jezelf voor en leg je uit dat je voor het vak Nederlands een interview moet afnemen en een presentatie moet verzorgen. Daarnaast vraag je of hij mee wil werken aan het interview. Tijdens het interview wil je vooral te weten komen welke rol het onderwijs kan spelen om het vertellen van leugens te voorkómen. Ook vraag je of je Aldert Vrij moet betalen voor het afnemen van een interview.

In je brief vraag je ook nog om advies over de opzet van je presentatie. Je vermeldt dat je in je presentatie aandacht wilt besteden aan de onderwerpen waarover jouw klasgenoten liegen. Zelf denk je dat jongeren vooral liegen over het aantal vrienden dat ze hebben of over hoe laat ze van een uitgaansavond thuiskomen. Daarnaast besteed je in je presentatie aandacht aan de rol die het onderwijs kan spelen om het vertellen van leugens te voorkomen. Ook vermeld je in de brief nog jouw mening over liegen. Verder stel je in je brief alvast twee vragen die je tijdens het interview aan Aldert Vrij zou willen stellen. Geef tot slot aan dat je op een snelle reactie hoopt.

13p **24 Opdracht**

Schrijf een brief aan Aldert Vrij. Gegevens die onbekend zijn, mag je zelf bedenken.

Besteed in je brief aandacht aan de volgende punten:

- jezelf voorstellen, met naam en klas;
- aanleiding brief: de opdracht voor Nederlands;
- vraag om medewerking aan het interview;
- onderwerp interview: precieze rol die het onderwijs kan spelen om het vertellen van leugens te voorkomen;
- korte beschrijving opzet presentatie;
- vraag aan Aldert Vrij of je moet betalen voor het afnemen van het interview;
- vraag aan Aldert Vrij om tips voor je presentatie;
- eigen mening over liegen;
- vraag 1 aan Aldert Vrij;
- vraag 2 aan Aldert Vrij;
- beleefd verzoek om snelle reactie.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.